

Οι αιτήσεις ΟΣΔΕ το 2022 θα πρέπει να γίνουν έχοντας στο νου το νέο ορισμό του ενεργού αγρότη στην ερχόμενη ΚΑΠ, αλλά και τα όρια στις εκτάσεις που λαμβάνουν αναδιανεμητική ενίσχυση από το 2023

10 Απαντήσεις για τα δικαιώματα νέας ΚΑΠ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ
kontonis@agronews.gr

Το καθεστώς βασικής ενίσχυσης, τα δικαιώματα, οι μεταβιβάσεις και το Εθνικό Απόθεμα έχουν ξεκινήσει πλέον να αποσφηνίζονται καθώς το ελληνικό στρατηγικό σχέδιο έχει πάρει το δρόμο για την Κομισιόν. Οι περισσότερες αλλαγές έχουν να κάνουν με την αξία των δικαιωμάτων και όχι την κατανομή

τους, ενώ το Εθνικό Απόθεμα αναμένεται να αποκτήσει τρία τμήματα ανάλογα την αγρονομική περιφέρεια. Την ίδια ώρα η απειλομένη της συμπληρωματικής ενίσχυσης νεαρών αγροτών και των οικολογικών σχημάτων (νέο πρασίνισμα) από τα δικαιώματα αναμένεται να φέρει ανακατατάξεις στις μεταβιβάσεις. Εδώ παρουσιάζονται 10 απαντήσεις στα πιο συχνά ερωτήματα σε σχέση με το καθεστώς βασικής ενίσχυσης στη νέα ΚΑΠ.

Στα τρία Το Εθνικό Απόθεμα αναμένεται να αποκτήσει τρία τμήματα ανάλογα την αγρονομική περιφέρεια

1

Θα υπάρξει πρώτη κατανομή δικαιωμάτων όπως την περίοδο 2015-2019;

Δεν θα υπάρξει πρώτη κατανομή δικαιωμάτων για τη νέα περίοδο, όπως έγινε την τρέχουσα. Το 2015 η κατανομή νέων δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης βασίστηκε στον αριθμό των επιλέξιμων εκταρίων, τα οποία διέθεταν οι γεωργοί κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της νέας ΚΑΠ. Τώρα, ο κάθε παραγωγός θα πληρωθεί το 2023 με βάση τον αριθμό δικαιωμάτων που έχει ήδη στην κατοχή του και θα ενεργοποιηθεί στο ΟΣΔΕ εκείνου του έτους.

Αυτό που θα γίνει, είναι η επαναπροσαρμογή της μοναδιαίας αξίας δικαιωμάτων για όλους, αναλογικά με την αξία που είχαν το 2022 (στρεμματική πληρωμή βασικής συν πρασίνισμα), σύμφωνα με το Άρθρο 24 παράγραφος 1 της νέας ΚΑΠ. Η επαναπροσαρμογή θα γίνει με βάση πρώτον τα βήματα εσωτερικής σύγκλισης (επίσης σύγκλιση 25%) και δεύτερον τον συνολικό προϋπολογισμό της βασικής ενίσχυσης. Ο συνολικός προϋπολογισμός της βασικής ενίσχυσης υπολογίζεται στα 878 εκατ. ευρώ, κατά 200 εκατ. ευρώ περίπου μειωμένος σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο.

Ως επιπλέον κριτήριο για τον ορισμό του νέου αγρότη εισάγεται το επίπεδο γνώσεων.

2

Πώς θα γίνεται η λήψη νέων δικαιωμάτων;

Όπως την τρέχουσα περίοδο, έτσι και την περίοδο 2023-2026 θα λειτουργήσει το Εθνικό Απόθεμα. Το Εθνικό Απόθεμα θα «τραβά» χρήματα από τον προϋπολογισμό της βασικής ενίσχυσης. Δηλαδή, επίσης ένα ποσοστό (3% είναι την τρέχουσα περίοδο), θα δεσμεύεται για την κατανομή νέων δικαιωμάτων. Κατά προτεραιότητα η κατανομή των δικαιωμάτων ενίσχυσης θα γίνεται στις ακόλουθες κατηγορίες γεωργών: α) γεωργοί νεαρής ηλικίας που έχουν συστήσει νέα γεωργική εκμετάλλευση για πρώτη φορά, β) νέοι γεωργοί.

Για τον ορισμό του νέου αγρότη πέραν του ηλικιακού ορίου των 40 ετών και της υποχρέωσης να είναι αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο κριτήριο της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Γι' αυτό ως επιπλέον κριτήριο για τον ορισμό του νέου αγρότη εισάγεται το επίπεδο γνώσεων. Θα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστο επίπεδο 4 (δηλ. επαγγελματική σχολή ή λύκειο) ή εάν είναι επίπεδο 2 (δηλ. απολυτήριο Γυμνασίου) να συνοδεύεται επιπλέον με εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης ή με αποδεδειγμένη άσκηση του επαγγέλματος του αγροεργάτη διάρκειας ισοδύναμης τριών συναπών ετών.

Υποχρεωτικά, θα πρέπει οι παραπάνω κατηγορίες αγροτών να εξυπηρετούνται, με τη γραμμική μείωση της αξίας της βασικής ενίσχυσης.

3

Πώς σχεδιάζεται το Εθνικό Απόθεμα;

Για το Εθνικό Απόθεμα, το σχέδιο περιλαμβάνει τη δημιουργία τριών Αποθεμάτων σύμφωνα με την πρόταση των επιστημονικών συμβούλων για τη νέα ΚΑΠ. Ένα για τα βοσκοτόπια, ενός για τις αροτράιες και ενός για τις δενδρώδεις. Με την αναμενόμενη ένταξη επιπλέον στρεμμάτων βοσκοτόπων στο σύστημα, με το σημερινό μοντέλο θα γινόταν περικοπή των ενισχύσεων στο σύνολο των αγροτών για να εξυπηρετηθούν οι αιτήσεις για νέα δικαιώματα. Με το νέο σύστημα που εξετάζεται, η περικοπή θα γίνει μόνο στα βοσκοτόπια. Αντίστοιχα, για τις αιτήσεις των αροτράιων, η περικοπή θα αφορά τους κατόχους αρόσιμων καλλιεργειών και για τα δέντρα θα γίνεται η περικοπή από τους καλλιεργητές δενδρώνων.

4

Πώς θα λειτουργήσει η εσωτερική σύγκλιση;

Επίσης, ξεκινώντας από το 2023, η αξία των δικαιωμάτων θα συγκλίνει στο 100% της θεωρητικής μέσης αξίας δικαιωμάτων του 2026 ανά αγρονομική περιφέρεια. Τα βήματα σύγκλισης θα είναι ίσα, δηλαδή 25%.

Παράδειγμα μείωσης αξίας λόγω σύγκλισης: Αγρότης διαθέτει αξία αροτράιων δικαιωμάτων 40 ευρώ το 2023. Έως το 2026 η αξία του δικαιωμάτος του θα πρέπει να φτάσει τη θεωρητική μέση αξία, η οποία υπολογίζεται κοντά στα 23 ευρώ το στρέμμα. Επίσης θα χάνει 4,25 ευρώ από την αξία δικαιωμάτος (το 25% της διαφοράς που έχει), έως ότου φτάσει τα 23 ευρώ στο τέλος της νέας προγραμματικής περιόδου.

Παράδειγμα αύξησης αξίας λόγω σύγκλισης: Αγρότης διαθέτει αξία αροτράιων δικαιωμάτων 10 ευρώ το 2023. Έως το 2026 η αξία του δικαιωμάτος του θα πρέπει να φτάσει τη θεωρητική μέση αξία των 23 ευρώ το στρέμμα. Επίσης θα κερδίζει 3,25 ευρώ από την αξία δικαιωμάτος (το 25% της διαφοράς που έχει), έως ότου φτάσει τα 25 ευρώ στο τέλος της νέας προγραμματικής περιόδου.

5

Πώς θα γίνονται οι μεταβιβάσεις δικαιωμάτων;

Ο κανονισμός για τις μεταβιβάσεις δικαιωμάτων στη νέα ΚΑΠ ορίζει απλά, ότι θα πρέπει οι μεταβιβάσεις να γίνονται σε ενεργό αγρότη και στην αγρονομική περιφέρεια (αροτράιες, βοσκοτόπια, δενδρώδεις) που αυτά αφορούν. Κατά τα άλλα, η Ελλάδα είναι ελεύθερη να επιλέξει επιπλέον κανόνες. Για παράδειγμα, στην Ιρλανδία προτείνεται η κατάργηση της παρακράτησης 20% επί της αξίας των δικαιωμάτων όταν αυτά μεταβιβάζονται χωρίς γη, μόνο για τα έτη 2023-2024 ώστε να μπορέσουν να αποκτήσουν πρόσβαση σε ενισχύσεις πιο εύκολα οι επαγγελματίες αγρότες για τα πρώτα έτη της ΚΑΠ.

Στη χώρα μας, ισχύει παρακράτηση 25% επί της αξίας δικαιωμάτων το 2021. Άγνωστο παραμένει αν θα μειωθεί ή και καταργηθεί αυτό το ποσοστό την ερχόμενη περίοδο.

6

Ποια θα είναι η θεωρητική μέση αξία των δικαιωμάτων το 2026;

Από τον προϋπολογισμό της βασικής ενίσχυσης, το 26,9% θα αντιστοιχεί στους βοσκοτόπους, το 45,6% στις αροτράιες και το 27,5% στις δενδρώδεις καλλιεργείες. Για τα βοσκοτόπια υπήρξε ανεπίσημη ενημέρωση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς τους συμβούλους της νέας ΚΑΠ για προσθήκη επιπλέον 7 εκατ. στρεμμάτων, οπότε το συνολικό νούμερο των επιλέξιμων εκτάσεων προς ενίσχυση αυξάνεται στα 20 εκατ. στρέμματα. Τα στρέμματα στα αροτράια υπολογίζονται γύρω στα 18 εκατ. και στις δενδρώδεις γύρω στα 8,5 εκατ. στρέμματα. Εφόσον τελικά ο προϋπολογισμός της βασικής ενίσχυσης καθοριστεί στα 878 εκατ. ευρώ η μέση αξία δικαιωμάτων καθορίζεται στα: 11 ευρώ το στρέμμα για τα βοσκοτόπια (γύρω στα 17 ευρώ αν παραμείνουν οι βοσκοτοπικές εκτάσεις στα 12,7 εκατ. στρέμματα), στα 23 ευρώ το στρέμμα για τις αροτράιες και στα 28 ευρώ το στρέμμα για τις δενδρώδεις καλλιεργείες.

7

Ποιες ενισχύσεις εξαρτώνται από τα δικαιώματα;

Στην τρέχουσα περίοδο, από τα δικαιώματα εξαρτώνται η βασική πληρωμή, το πρασίνισμα και η συμπληρωματική ενίσχυση νεαρών αγροτών. Στη νέα ΚΑΠ και για την περίοδο 2023-2026 από τα δικαιώματα θα εξαρτώνται η βασική ενίσχυση και η αναδιανεμητική. Το νέο πρασίνισμα (eco-schemes) θα εξαρτάται από τα στρέμματα που εντάχθηκαν στις δράσεις που θα προκληθούν και η συμπληρωματική ενίσχυση νεαρών αγροτών θα είναι επίσης στρεμματική.

8

Πώς θα λειτουργεί η αναδιανεμητική ενίσχυση;

Η στρεμματική επιδότηση της αναδιανεμητικής, αφορά όσους δηλώνουν στο ΟΣΔΕ: 20 έως 110 στρέμματα στις αροτράιες, 10 έως 40 στρέμματα σε δενδρώδεις, αμπελώνες και 10 έως 170 στρέμματα βοσκοτόπων. Αυτοί οι παραγωγοί θα λαμβάνουν επιδότηση ένα ποσό, επιπλέον, της βασικής.

9

Ποιος θα δικαιούται άμεσες ενισχύσεις;

Άμεσες ενισχύσεις στη νέα ΚΑΠ θα δικαιούται μόνο όποιος οριστεί ως ενεργός αγρότης. Δηλαδή είναι όσοι:

- Είναι κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης και έλαβαν ενισχύσεις λιγότερες των 5.000 ευρώ.
- Είναι κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης και εφόσον έλαβαν ενισχύσεις περισσότερες των 5.000 ευρώ είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων και προσκομούν επίσηως τιμολόγια αγοράς εισροών, πωλήσεων αγροτικών προϊόντων.

10

Κανόνες βασικής ενίσχυσης

Εκτός από τον ορισμό του ενεργού αγρότη, για να λαμβάνουν τις επιδοτήσεις οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν και τους κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης. Από αυτούς δεν εξαιρούνται ούτε οι μικροκαλλιεργητές όπως έγινε την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Στους κανόνες αυτούς περιλαμβάνονται υποχρεώσεις αμειψισποράς, αγροναύτασης και διατήρησης μη παραγωγικών στοιχείων στην εκμετάλλευση.

Για το 2023-2026 από τα δικαιώματα θα εξαρτώνται η βασική και η αναδιανεμητική.

Κατανομή

Από τον προϋπολογισμό της βασικής ενίσχυσης, το 26,9% θα αντιστοιχεί στους βοσκοτόπους, το 45,6% στις αροτράιες και το 27,5% στις δενδρώδεις καλλιεργείες